

Fazekas Géza

A Nagy híd

Lassan ballagott a kocsmá oldalán a patak felé. A lejtőn meg-megállt. Szemével kereste az egykori emlékek helyét a jégverem szalmagúláját, a túloldalon a kovácsműhely előtt álló lovak látványát. Szinte érezte orrában a sülő patáról ideáramló égett szagot. Hallani vélte a kalapácsok zenéjét, amint az üllőn ritmusra ütve alakítják a lassan rózsaszínűvé váló patkót a kinn idegesen álló ló patájára. Míg ezen merengett, lassan elérte a hidat. Megfogta az öreg csőkorlátot, és hirtelen előntöttek az emlékek. Láta magát gyermekként, amint a pajtásaival versengve – bátorságpróbaként - télen, kötött kesztyűjét lehúzva próbálgatja megérinteni a zúzmarával vastagon körülvelt csövet. Érezte, hogy közeledik a csőhöz - szinte süttött a hideg. Előbb csak a szép zúzmarakristályokhoz ért - már az is égette az ujjá hegyét, nem akart a többiektől lemaradni, gyávábbnak tűnni. Ők, a mindig piros kezükkel vígan simogatták a csövet, őt csúfolták, hogy milyen mulya, még ezt sem meri megtenni. Hát megtette! Még most is belehasít a fájdalom, amint a csövet megfogva szinte mágnesként ragadt a keze a csőre. Nagy erő kellett, hogy elengedje. Végre sikerült. Egy darab bőr maradt a csövön a tenyeréből. Most, ahogy összesimítja a kezét, szinte érzi azt az égető érzést, ami a bőrlenyúzás után öntötte el a markát. A máskor oly könnyen elpityeredő gyerek, most nem sírt, a kesztyűjét tüntetőleg zsebre vágta, s ment tovább a pajtásaival, akik hümmögve ismerték el a bátorságát a csövön maradt bőrfoszlányok láttán.

Most megsimogatta a meleg, rozsdamarta csövet, kezével keresve a toldásokat. Így ért a patak fölé. Lenézett. Valamikor örvényeket kavarva tűnt el a víz a híd alatt, hogy a túloldalon enyhe vízesésként foglalja el helyét a mederben. Hiába figyelt. Semmi sem mozdult, az itt-ott még kilátszó vízfelület zöld békanyál-takaróba burkolózott enyhe bűzt árasztva magából.

Meghalt a Gyepes.

Hol volt már az a patak, amely a tavaszi áradásnál a két partján álló kerteket tengerré változtatta mindent elmosva? És hol van a nyári fürdőhelyek simogató lágy vize, melyen a nagy mosóteknő valóságos cirkálóként hatott a szokásos tengeri csatákban? És a téli korcsolyapálya a nagy hoki csaták színhelye, ott lejjebb a pap kertje alatt? Mert itt a hídnál mindig vigyázni kellett. Itt ömlött a patakba a nagy ártézi kút túlfolyója, s a langyos víz soha nem engedte tökéletesen befagyni a patakot. Tényleg, hová lett a kút? Érezte a piactéren, hogy valami hiányzik, de a tudatáig nem jutott el, hogy mi lehet az. Most döbbsent rá. A nagy kút a két kifolyójával és a hozzá kapcsolt két nagy betonitatóval nincs többé. Emlékezetébe hirtelen bevillant egy régi májusi éjszaka. Fiatal legénykéek voltak - már meg-megfordultak a lányok után, úgy döntöttek ők is raknak májuszfát egy-egy osztálytársuknak. Éjfél felé volt az idő, amikor elindultak - szülői intő szavakkal kísérvé. A kocsmából zeneszó hangzott és hangos vita, hogy a bandát hogyan osszák, meg és kivel menjenek a cigányok. A kútnál ott cigizett néhány legény, és az alsó vályúban - ilyet még nem láttak - rengeteg orgona, szinte illatfelhőbe vonva a környéket, elnyomva a szokásos marha- és ló gané szagát. Egymást biztatva osontak el a lányok kapujához és tűzdelték a kerítésbe a labdarózsa ágakat, az illatos orgonaszálakat. Egy darabig figyelték a nagyok, a legények csapatát, hallgatták az éjjelizene andalító - akkor még izgató - zenéjét. Vajon miért ez jutott eszébe a kútról? Már nem is emlékszik csak az egyik lány nevére, akihez virágot vittek és a barátja is régen a temetőben pihen, - még a

sírhelyét sem ismeri, - két vagy három feleség után egyedül, elhagyatottan halt meg messze idegenben.

És ő itt áll a hídon feltolult emlékeivel.

Hirtelen megint kisgyermek lett. Ott álltak ketten a pajtásával a hídon, és azon vitatkoztak, hogy kinek erősebb a táskája. Neki szép új táska simult a hátára - fedelén Piroska és a Farkas beszélgettek, keményen tartotta a könyvet, füzetet, tolltartót. A pajtás nyakában egy bíkabőrnek (nyúzott béka) csúfolt zöld műbőr bakó lógott - alig tartva meg alakját, szinte látni lehetett, hogy a könyv és a fa tolltartó hogyan nyomja az oldalát. A vitát tett követte. A pajtás javasolta, hogy dobják le a mélybe - lehetett 4-5 méter mély - a táskákat, így döntve el, kinek van igaza. Úgy történt, még ma is belesajog a szíve az emlékbe. Előbb a bakó zuhant nagy puffanással a mélybe, majd az ő táskája repült nagy ívben lefelé és egyetlen nyekkenéssel földet érve ürítette tartalmát a bársonyos fűre. Szinte gurultak a meredek lejtőn a táskákhoz. A döbbenet óriási volt: a kissé lenézett bíkabőr bakó szinte sértetlenül hevert, egy-két karcolást kivéve, míg a gyönyörű táska ott feküdt élettelenül, a könyvek, füzetek pedig szanaszét heverték. Könnyes szemmel szedegette össze a holmiját, de még nem a táskát siratta - inkább gyűlölte, mert cserbenhagyta, - hanem a szégyent, hogy a másik gyerek olyan fölényesen legyőzte. Szerencsére a nagypapa ügyes ezermester keze újra táskát faragott belőle és néhány nap múlva nagy egyetértésben dicsekedtek mindketten a "Nagy versennyel". Lassan átért a hídon, itt a járda kissé megbillen. Ez az ereszkedések nyoma. Alig várták az első hó leesését, máris megjelentek a szánkók. Igen szánkók, nem gyári ródlik, mert olyan a faluban, egy-kettő ha lehetett. Ezek a téli alkalmatosságok olyan falusi kerékgyártók műhelyéből kikerült lovas szán utánzatok voltak. De többnyire csak ügyes kezű apukák, nagypapák alkotásai. A talpak elől kicsit ívesre faragva, kevés csapolással, inkább szeggel összeerősítve csúszó alkalmatosságfélék voltak. Általában igen hamar legyalulták a havat és a felfelé jövőnek hozni kellett egy kis havat - inkább havas sarat, - amit fenn leszórtak és csúszkáltak késő estig. Így egy-egy télen igen megkoptatták a partoldalt a járda mellett. A bátrabbak itt a meredeken, míg az óvatosabbak és a lányok az enyhe, de hosszabb lejtőn ereszkedtek. Az útépítés és a csatornázás ebbe is beleszólt. Az enyhe lejtő elején egy áteresztő épült be és mély bevágás rontotta el a lejtőt. Úgy tűnik minden megváltozott, a méretek mintha kisebbek lennének. A híd is! Vajon miért is hívják ezt Nagy hídnak?